

فاطمه زهرا علیها السلام
در اندیشه امام خمینی (ره)

محمد تقی دیاری بیدگلی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فاطمه زهرا (علیهاالسلام) در اندیشه امام خمینی (ره)

نویسنده:

محمدتقی دیاری بیدگلی

ناشر چاپی:

حضور

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	فاطمه زهرا (علیهاالسلام) در اندیشه امام خمینی (ره)
۷	مشخصات کتاب
۷	مقدمه
۷	فاطمه مایه افتخار
۷	اشاره
۷	افتخار جهان هستی
۷	افتخار خاندان وحی
۷	افتخار پیروان او
۸	فاطمه تجلی کمال انسان
۸	مقامات معنوی حضرت زهرا
۸	نور او قبل از خلقت بشر آفریده شده است
۸	موجودی ملکوتی و جبروتی
۸	مجمع اوصاف انبیاء
۸	حقیقت لیلۃ القدر
۹	تسبیحات فاطمه زهرا بهترین تعقیبات نماز
۹	مراوده با جبرئیل، بالاترین فضیلت زهرا
۹	صحیفه فاطمیه
۱۰	پرورش یافتگان مکتب زهرا
۱۰	لزوم تشکیل حکومت اسلامی
۱۰	زهرا الگوی زندگی
۱۱	میلاد حضرت زهرا
۱۱	حکم اهانت به فاطمه

۱۱ ناتوانی از درک و ترسیم شخصیت فاطمه زهرا

۱۱ پاورقی

۱۲ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فاطمه زهرا (علیها السلام) در اندیشه امام خمینی (ره)

مشخصات کتاب

شماره کتابشناسی ملی: ایران سرشناسه: دیاری بیدگلی محمدتقی ۱۳۳۸ - عنوان و نام پدیدآور: فاطمه زهرا (علیها السلام) در اندیشه امام خمینی/محمدتقی دیاری بیدگلی منشا مقاله: حضور، ش ۶۰، بهار ۱۳۸۶: ص ۱۰ - ۲۳ توصیفگر: فاطمه زهرا (س)، ۹۸ قبل از هجرت - ۱۱ق توصیفگر: خمینی روح‌الله رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. توصیفگر: فضایل اخلاقی [۱] توصیفگر: انسان کامل

مقدمه

این نوشتار سزاوار می‌بیند، نظری به دیدگاه امام خمینی؛ در باره شخصیت فاطمه زهرا (س) داشته باشد، گذشته از آنکه حضرت امام؛ از فرزندان حضرت زهرا (س) است و در مکتب او پرورش یافته و عمر شریف خویش را در راه اهداف والای اسلام و اهل بیت (ع) سپری فرموده است، همزمانی میلاد امام خمینی؛ (بیستم جمادی‌الثانی سال ۱۳۲۰ ه.ق) و میلاد فاطمه زهرا (س) بر این مناسبت، دو چندان، افزوده است. حضرت امام؛ در برخی از پیامها و سخنرانیهای خود به ترسیم و توصیف شخصیت جاودانه فاطمه زهرا (س) پرداخته‌اند، اما به این نکته نیز باید توجه داشت که آنچه بیان کرده‌اند تنها اشاره به بخشی از فضایل بی‌پایان و وصف‌ناشدنی زهرا (س) است، نه تبیین همه آن، که اصولاً از قدرت بشر خارج است، و به کلام امام؛ نیز در این باره خواهیم پرداخت. اینک سخنان حضرت امام؛ را تحت عناوینی چند به شما خواننده گرامی تقدیم می‌داریم:

فاطمه مایه افتخار

اشاره

در دنیایی که در آن زندگی می‌کنیم، از گذشته تا حال، انسانها بر حسب دیدگاه خود از جهان و انسان و زندگی، به اشیاء یا اشخاصی افتخار می‌کرده‌اند و آنها را مایه فخر و مباهات خود دانسته‌اند، اما حضرت امام؛ فاطمه زهرا (س) را مایه افتخار می‌دانند، ببینیم چه کسانی به زهرا (س) افتخار می‌کنند.

افتخار جهان هستی

امام: روز پر افتخار ولادت زنی [است] که از معجزات تاریخ و افتخارات عالم وجود است [۱]. زنی که عالم به او افتخار دارد. [۲].

افتخار خاندان وحی

امام: زنی که افتخار خاندان وحی، و چون خورشیدی بر تارک اسلام می‌درخشد. [۳]. تاریخ اسلام گواه احترامات بی‌حد رسول خدا (ص) به این مولود شریف است. [۴].

افتخار پیروان او

امام: برای زنها کمال افتخار است که روز تولد حضرت صدیقه را روز زن قرار داده‌اند، افتخار است و مسؤولیت. [۵].

فاطمه تجلی کمال انسان

امام: تمام هویت انسانی در او جلوه گر است. [۶]. تمام ابعادی که برای زن متصور است و برای یک انسان متصور است در فاطمه زهرا (س) جلوه کرده و بوده است. [۷]. یک انسان به تمام معنی انسان، تمام نسخه انسانیت، تمام حقیقت زن، تمام حقیقت انسان،... تمام حیثیت زن، تمام شخصیت زن فردا [روز میلاد] موجود شد. [۸]. تمام هویت‌های کمالی که در انسان متصور است و در زن تصور دارد، تمام، در این زن است. [۹]. نکته: حضرت امام؛ در بیان اینکه چرا در آیه (انا انزلناه) به شکل جمع ذکر شده است فرموده‌اند: بدانکه نکته آن تفخیم مقام حق تعالی به مبدئیت تنزیل این کتاب شریف است... عبارت دیگر این صحیفه نورانیه [قرآن کریم] صورت اسم اعظم است چنانچه انسان کامل نیز صورت اسم اعظم است، بلکه حقیقت این دو در حضرت غیب یکی است و در عالم تفرقه از هم بحسب صورت متفرق [هستند]. [۱۰]. نتیجه: با توجه به اینکه حضرت امام؛ حضرت زهرا را انسان کامل معرفی نموده‌اند و از سویی انسان کامل را صورت اسم اعظم می‌دانند، نتیجه می‌گیریم که: «حضرت زهرا (س) صورت اسم اعظم الهی است».

مقامات معنوی حضرت زهرا

نور او قبل از خلقت بشر آفریده شده است

به گفتار علامه امینی در باره فاطمه زهرا، ص ۳۹ و ۱۰۷ مراجعه شود. امام: اصولاً- رسول اکرم (ص) و ائمه (علیهم السلام) طبق روایاتی که داریم قبل از این عالم انواری بوده‌اند در ظل عرش... و مقاماتی دارند الی ماشاءالله... چنانکه بحسب روایات این مقامات معنوی برای حضرت زهرا (س) هم هست. [۱۱].

موجودی ملکوتی و جبروتی

امام: او [فاطمه زهرا] موجود ملکوتی است که در عالم انسان ظاهر شده است، بلکه موجود الهی جبروتی در صورت یک زن ظاهر شده است. [۱۲]. معنویات، جلوه‌های ملکوتی، جلوه‌های الهی، جلوه‌های جبروتی، جلوه‌های ملکی و ناسوتی همه در این موجود است. [۱۳].

مجمع اوصاف انبیاء

امام: فردا [روز ولادت فاطمه زهرا] همچو زنی متولد می‌شود که تمام خاصه‌های انبیاء در اوست. [۱۴].

حقیقت لیلة القدر

امام: دلالت بر آنچه احتمال دادیم از حقیقت لیلة القدر می‌کند حدیث شریف طولانی که در تفسیر برهان از کافی شریف نقل فرموده و در آن حدیث است که نصرانی گفت به حضرت موسی بن جعفر که تفسیر باطن (حم)، والکتاب المبین، انا انزلناه فی لیلة مبارکه، انا کنا منذرین فیها یفرق کل امر حکیم) چیست؟ فرمود: اما «حم محمد (صلی الله علیه و آله) و اما «کتاب مبین امیرالمؤمنین (ع) است و اما اللیلة، فاطمه (س) است. [۱۵]. و در روایتی لیالی عشر به ائمه طاهرین از حسن تا حسن تفسیر شده است و این یکی از مراتب لیلة القدر است که حضرت موسی بن جعفر (ع) ذکر فرموده و شهادت داده بر آنکه لیلة القدر تمام دوره محمدیه است روایتی که در

تفسیر برهان از حضرت باقر (ع) نقل می‌کند و این روایت چون روایت شریفی است و به معارف چندی اشاره فرموده و از اسرار مهمه کشف فرموده ما تیمنا عین آن حدیث را نقل می‌کنیم: قال (رحمه الله) و عن الشيخ ابی جعفر الطوسی عن رجاله عن عبدالله بن عجلان السکونی قال سمعت ابا جعفر (ع) يقول: بیت علی و فاطمه حجرة رسول الله (ص) و سقف بیتهم عرش رب العالمین و فی قعر بیوتهم فرجة مکشوطه الی العرش معراج الوحی والملائكة تنزل علیهم بالوحی صباحا و مساء و کل ساعة و طرفه عین، و الملائكة لا تنقطع فوجهم، فوج ينزل و فوج يصعد و ان الله تبارک و تعالی کشف لابراهیم (ع) عن السموات حتی ابصر العرش و زاد فی قوة ناظره، و ان الله زاد فی قوة ناظر محمد و علی و فاطمه و الحسن و الحسین (ع) و كانوا يبصرون العرش و لا یجدون لیوتهم سقفا غیر العرش، فیوتهم مسقفه بعرش الرحمن و معارج الملائكة و الروح فیها باذن ربهم من کل امر سلام، قال: بکل امر فقلت: هذا التنزیل؟ قال: نعم [۱۶]. و تدبر در این حدیث شریف، ابوابی از معرفت به روی اهلش باز کند و شمه‌ای از حقیقت ولایت و باطن لیلۀ القدر به آن مکشوف شود. [۱۷].

تسبیحات فاطمه زهرا بهترین تعقیبات نماز

امام: و از جمله تعقیبات شریفه، تسبیحات صدیقه طاهره (س) است که رسول خدا (ص)، آن را به فاطمه (س) عطا فرمود. از حضرت صادق (ع) مرویست که این تسبیحات در هر روز، در تعقیبات هر نمازی پیش من محبوب‌تر است از هزار رکعت نماز در هر روز. [۱۸].

مراوده با جبرئیل، بالاترین فضیلت زهرا

امام: من راجع به حضرت صدیقه (س) خودم را قاصر می‌دانم ذکر می‌کنم، فقط اکتفا می‌کنم به یک روایت که در کافی شریفه است و با سند معتبر نقل شده است و آن روایت این است که حضرت صادق (ع) می‌فرماید: فاطمه (س) بعد از پدرش ۷۵ روز زنده بودند، در این دنیا بودند و حزن و شدت برایشان غلبه داشت و جبرئیل امین می‌آمد خدمت ایشان و به ایشان تعزیت عرض می‌کرد و مسائلی از آینده نقل می‌کرد. ظاهر روایت این است که در این ۷۵ روز مراوده‌ای بوده است یعنی رفت و آمد جبرئیل زیاد بوده است و گمان ندارم که غیر از طبقه اول از انبیاء عظام در باره کسی اینطور وارد شده باشد... مساله آمدن جبرئیل برای کسی یک مساله ساده نیست، خیال نشود که جبرئیل برای هر کسی می‌آید و امکان دارد بیاید، این یک تناسب لازم است بین روح آن کسی که جبرئیل می‌خواهد بیاید و مقام جبرئیل که روح اعظم است، چه ما قائل بشویم به این که قضیه تنزیل، تنزل جبرئیل، به واسطه روح اعظم خود این ولی است یا پیغمبر است، او تنزیل می‌دهد او را و وارد می‌کند تا مرتبه پایین، یا بگوییم که خیر، حق تعالی او را مامور می‌کند که برو و این مسایل را بگو... تا تناسب ما بین روح این کسی که جبرئیل می‌آید پیش او و بین جبرئیل که روح اعظم است نباشد، امکان ندارد این معنا، و این تناسب بین جبرئیل که روح اعظم است و انبیاء درجه اول بوده است مثل رسول خدا و موسی و عیسی و ابراهیم و امثال اینها، بین همه کس نبوده است... در هر صورت من این شرافت و فضیلت را از همه فضایلی که برای حضرت زهرا ذکر کرده‌اند، با این که آنها هم فضایل بزرگی است، این فضیلت را من بالاتر از همه می‌دانم... و این از فضایلی است که مختصات حضرت صدیقه (س) است. [۱۹].

صحیفه فاطمیه

نتیجه رفت و آمدهای بسیار جبرئیل و گفتگوی با فاطمه زهرا، جمع مطالبی در مجموعه‌ای شد که صحیفه فاطمیه خوانده می‌شد. حضرت امام: ما مفتخریم که ادعیه حیات بخش که او را قرآن صاعد می‌خوانند از ائمه معصومین ما است، مناجات شعبانیه امامان و

دعای عرفات حسین بن علی (علیهما السلام)، و صحیفه سجادیه این زبور آل محمد و صحیفه فاطمیه که کتاب الهام شده از جانب خداوند تعالی به زهرای مرضیه است، از ما است. [۲۰]. در ظرف ۷۵ روز جبرئیل امین رفت و آمد داشته است و مسائل را در آتیه‌ای که واقع می‌شده است، مسائل را ذکر کرده است و حضرت امیر هم آنها را نوشته است، کاتب وحی بوده است حضرت امیر، همان طوری که کاتب وحی رسول خدا بوده است - و البته وحی به معنای آوردن احکام، تمام شد به رفتن رسول اکرم - کاتب وحی حضرت صدیقه در این ۷۵ روز بوده است. [۲۱]. و شاید یکی از مسائلی که گفته است راجع به مسائلی است که در عهد ذریه بلند پایه او حضرت صاحب (عج) است، برای او ذکر کرده است، که مسائل ایران جزو آن مسائل باشد، ما نمی‌دانیم، ممکن است. [۲۲].

پرورش یافتگان مکتب زهرا

امام: مکتبی که می‌رفت با کجرویهای تفاله جاهلیت و برنامه‌های حساب شده احیای ملی‌گرایی و عروبت با شعار «لا خبر جاء و لا وحی نزل محو و نابود شود و از حکومت عدل اسلامی یک رژیم شاهنشاهی بسازد و اسلام و وحی را به انزوا کشاند که ناگهان شخصیت عظیمی که از عصاره وحی الهی تغذیه و در خاندان سید رسل محمد مصطفی و سید اولیاء علی مرتضی تربیت در دامن صدیقه طاهره بزرگ شده بود قیام کرد و با فداکاری بی‌نظیر و نهضت الهی خود واقعه بزرگی را بوجود آورد که کاخ ستمکاران را فرو ریخت و مکتب اسلام را نجات بخشید. [۲۳]. این خانه کوچک فاطمه (س) و این افرادی که در آن خانه تربیت شدند که به حسب عدد، چهارپنج نفر بودند و به حسب واقع، تمام قدرت حق تعالی را تجلی دادند، خدمتهایی کردند که ما را و شما را و همه بشر را به اعجاب در آورده است. [۲۴]. زنی که در حجره‌ای کوچک و خانه‌ای محقر، انسانهایی تربیت کرد که نورشان از بسیط خاک تا آن سوی افلاک و از عالم ملک تا آن سوی ملکوت اعلی می‌درخشید، صلوات و سلام خداوند تعالی بر این حجره محقری که جلوه‌گاه نور عظمت الهی و پرورشگاه زبندگان اولاد آدم است. [۲۵]. در ناحیه معنویات آنقدر در مرتبه بالا بودند که دست ملکوتی‌ها هم به آن نمی‌رسید و در جنبه‌های تربیتی آنقدر بوده است که هر چه انسان می‌بینند برکات در بلاد مسلمین هست و خصوصا در مثل بلاد ماها، اینها از برکت آنهاست. [۲۶]. زنی که دخترش در مقابل حکومت‌های جبار ایستاد و آن خطبه را خواند. [۲۷].

لزوم تشکیل حکومت اسلامی

حضرت امام: ما برای اینکه وحدت امت اسلام را تامین کنیم، برای این که وطن اسلام را از تصرف و نفوذ استعمارگران و دولتهای دست‌نشانده آنها خارج و آزاد کنیم راهی نداریم جز اینکه تشکیل حکومت بدهیم... چنانکه حضرت زهرا سلام الله علیها در خطبه خود می‌فرماید که امامت برای حفظ نظام و تبدیل افتراق مسلمین به اتحاد است. [۲۸].

زهرا الگوی زندگی

امام: الگو حضرت زهرا است، الگو پیغمبر اسلام است. [۲۹]. ما باید تبعیت کنیم و زندگی خود را برای آنها قرار دهیم. [۳۰]. ما باید سرمشق از این خاندان بگیریم، بانوان ما از بانوانشان و مردان ما، از مردانشان، بلکه همه، از همه آنها، آنها زندگی خودشان را وقف کردند از برای طرفداری مظلومین و احیای سنت الهی. [۳۱]. این خاندان... برای ملت‌ها و مستضعفین قیام کردند در مقابل کسانی که می‌خواستند مستضعفین را از بین ببرند. [۳۲]. خطبه فاطمه زهرا (سلام الله علیها) در مقابل حکومت و قیام امیرالمؤمنین و صبر امیرالمؤمنین و... و فداکاری دو فرزند عزیزش... اسلام را زنده کردند و برای ما و شما برادرهای عزیز الگو شدند... ما هم

الگوی آنها را، تبعیت از آنها را می‌پذیریم. [۳۳]. همه باید به او (حضرت زهرا سلام الله علیها) اقتدا کنیم و همه باید دستورمان از اسلام را بوسیله او و فرزندان او بگیریم و همان طوری که او بوده است باشیم. [۳۴].

میلاذ حضرت زهرا

تا توجه به آنچه تا بحال بیان شد به این نتیجه می‌رسیم که الگویی برای زنان مسلمان مناسب‌تر و ارزشمندتر از فاطمه زهرا (س) نمی‌توان پیدا کرد و بنابر این روز ولادت آن حضرت، بهترین انتخاب به عنوان روز زن خواهد بود. حضرت امام: اگر روزی باید روز زن باشد، چه روزی والا-تر و افتخارآمیزتر از روز ولادت با سعادت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است. [۳۵]. روز ولادت سرتاسر سعادت صدیقه طاهره که والا-ترین روز برای انتخاب روز زن است، به ملت شریف ایران، خصوصا زنان محترم تبریک و تهنیت عرض می‌کنم. [۳۶]. مبارک باد بر ملت عظیم‌الشان ایران بویژه زنان بزرگوار، روز مبارک زن، روز شرافتمند عنصر تابناکی که زیربنای فضیلت‌های انسانی و ارزشهای والای خلیفه الله در جهان است. [۳۷]. برای زنها کمال افتخار است که روز تولد حضرت صدیقه را روز زن قرار داده‌اند، افتخار است و مسؤولیت. [۳۸].

حکم امانت به فاطمه

روز شنبه ۸ بهمن ۱۳۶۷، از صدا و سیمای جمهوری اسلامی، مصاحبه‌ای با برخی خانمها پیرامون زن و الگوی زنان پخش شد از آن جمله، یکی از خانمها در باره فاطمه زهرا (س) مطلبی قریب به این مضمون گفت که «فاطمه زهرا تعلق به چهارده قرن قبل داشته‌اند و ما زنان امروز باید طبق زمان خود زندگی کنیم روز بعد حضرت امام؛ در باره پخش اینگونه مصاحبه‌ها در نامه‌ای به مدیر عامل وقت صدا و سیما، چنین مرقوم داشتند: با کمال تأسف و تأثر روز گذشته (روز شنبه ۸ بهمن) از صدای جمهوری اسلامی مطلبی در مورد الگوی زن پخش گردیده است که انسان شرم دارد بازگو نماید، فردی که این مطلب را پخش کرده است تعزیر و اخراج می‌گردد و دست‌اندرکاران آن تعزیر خواهند شد، در صورتی که ثابت شود قصد توهین در کار بوده است بلاشک فرد توهین‌کننده محکوم به اعدام است. اگر بار دیگر از این گونه قضایا تکرار گردد، موجب تنبیه و توبیخ و مجازات شدید و جدی مسؤولین بالای صدا و سیما خواهد شد، البته در تمامی زمینه‌ها قوه قضاییه اقدام می‌نماید.» [۳۹].

ناتوانی از درک و ترسیم شخصیت فاطمه زهرا

امام: فاطمه زهرا زنی که افتخار خاندان وحی و چون خورشیدی بر تارک اسلام عزیز می‌درخشد، زنی که فضایل او همطراز فضایل بی‌نهایت پیغمبر اکرم و خاندان عصمت و طهارت بود، زنی که هر کس با هر بینش در باره او گفتاری دارد و از عهده ستایش او برنیامده، که احادیثی که از خاندان وحی رسیده به اندازه فهم مستمعان بوده و دریا را در کوزه‌ای نتوان گنجانند و دیگران هر چه گفته‌اند به مقدار فهم خود بوده، نه به اندازه مرتبت او، پس اولی آنکه از این وادی شگفت درگذریم! [۴۰]. «والسلام

پاورقی

[۱] صحیفه نور، ج ۱۶، ص ۱۲۵، چاپ وزارت ارشاد اسلامی. [۲] همان، ج ۶، ص ۱۸۷. [۳] همان، ج ۱۲، ص ۷۲. [۴] همان، ج ۱۴، ص ۲۰۱. [۵] همان، ج ۱۹، ص ۲۷۸. [۶] همان، ج ۶، ص ۱۹۴. [۷] همان، ج ۶، ص ۱۸۵. [۸] همان. [۹] همان. [۱۰] آداب الصلوٰه، ص ۳۴۷ چاپ آستان مقدس رضوی. برای اطلاع از مطالبی در باره اسم اعظم به تفسیر دعای سحر امام خمینی، ص ۱۲۳ تا ۱۵۸، انتشارات نهضت زنان مراجعه شود. [۱۱] ولایت فقیه، ص ۵۸، انتشارات آزادی قم. [۱۲] صحیفه نور، ج ۶، ص ۱۸۵. [۱۳] صحیفه